

WILDE EETNATUUR EN OEKRAÏENSE SALADE

Nemo buurtmoestuin is gered

De nu nog verwilderde nieuwe buurtmoestuin van Nemo wordt ontgonnen.

FOTO: PETER SPRUIT

De bedreigde Nemo-buurtmoestuin op het terrein van de schooltuinen in het Westerpark kan toch blijven voortbestaan.

door Peter Spruijt van Nemo

Wandel- en natuurclub Nemo moest haar bestaande moestuin opgeven, maar krijgt onverwacht een nieuwe locatie op de schooltuinen, in de oude boomgaard, aansluitend op de bestaande bostuin van Nemo. Het is nu nog een verwilderd gebied, maar Nemo gaat de tuin ontwikkelen als perma-mostuin, met ook ruimte voor wilde eetnatuur. In de moestuin en de natuurgebieden eromheen gaat Nemo ook de verhalen vertellen en uitbeelden over het oude lusthof Soelen dat hier gestaan heeft, en legenden over het ontstaan van dit wonderlijke landschap.

Voedselbank

In maart dit jaar zag het nog naar uit dat de buurtmoestuin ging ver-

dwijnen. Door de opheffing van de stadsdelen werd het beheer van de schooltuinen overgeheveld naar de centrale stad, en in het nieuwe gemeentebestuur gericht op 'centraliseren en harmoniseren', was geen plek meer voor de buurtmoestuin. Nemo had veel energie gestoken in de biologische moestuin, die ook groente leverde aan de Voedselbank. Na protesten van Nemo en buurtgenoten zijn gesprekken geweest met de parkcoördinator van het stadsdeel en de nieuwe coördinator van de schooltuinen, die tot een oplossing hebben geleid waar iedereen zich goed bij voelt.

Tuin vrijwilligers gezocht

De buurtmoestuin is onderdeel van Nemoland Westerpark, dat ook bestaat uit het buurttuinhuus, de bostuin met de ijsvogelwand, Foodcoop Westerpark, de uitdeelskraam in het Westerpark en de wandelactiviteiten. Voor het opzetten van de nieuwe buurtmoestuin

en de Foodcoop Westerpark zoekt Nemo meer vrijwilligers die minimaal een dagdeel per week mee willen helpen. Het is een unieke kans om het opzetten van een nieuwe tuin mee te maken. Ook kunnen de vrijwilligers gratis meeliften met een professionele moestuincursus.

Foodcoop Westerpark

De Foodcoop is een voedselcoöperatie van/voor buurtbewoners voor gezond en bewust eten met biologische en ambachtelijke streekproducten uit de Nemo-buurtmoestuin en Nemoland Polen. Met verse oogst uit de buurtmoestuin van Nemo, gratis voor Voedselbankklanten of met een vrijwillige bijdrage. Uit Nemoland Polen en de lokale voedselcoöperatie Izery komen tam jong konijn, geroosterde boekweit, boekweitdoppen, gemarineerde Judasoor en Kastanjeboleet, Oekraïense salade en ambachtelijke bigos (Poolse stoofpot). Afhalen kan bij Nemoland Westerpark op ma, di, do, vr van 12-16u, Overbrakerpad 2 (in de schooltuinen). De marktkraam op het Overbrakerpad in het Westerparkstaats er op donderdag van 12-16 uur

Meer info: tel. 6817013,
voetpaden@gmail.com,
www.nemoland.nl

GEMEENTE PLEEGT COUP IN HET WESTERPARK

Koude sanering van Nemoland

Toen wandelvereniging Nemo in september 2014 haar 25-jarig bestaan vierde en daarna samen met partnerorganisaties als natuurgezondheidscentrum Nemoland een doorstart maakte aan het Overbrakerpad leek alles weer in gebaande paden te zijn geleid.

door Kimbel Bouwman

Vorige maand kreeg de organisatie onverwacht een nieuwe jobstijding. Bedreigd door de administratieve geest van wat in bestuurlijke kringen als doelmatigheid te boek staat, worden zij geacht het pand eind dit jaar te verlaten om plaats te maken voor de klasjes van de Schooltuinen. Daarbij moeten zij

hun moestuin van 200 m² ook inleveren. Het schooltuinwerk gaat in Amsterdam geharmoniseerd en ge-centraliseerd worden, en daarin is geen plaats voor de natuurmagie van Nemo.

Minder schooltuinen

José Kokken, interim projectmanager van alle Amsterdamse schooltuinen, en Cor Hotting, de rayonleider voor West, waren onverbiddelijk tijdens het gesprek van 24 maart in het lesgebouw van de Schooltuinen. Nemo zou Nemo niet zijn als zij niet haar Groene Vuist balde, want van vertrekken is wat hun betreft geen sprake. De gemeente wil minder schooltuinen.

Dat betekent intensiveren van de beschikbare grond, standaardiseren van lesmethoden en reorganiseren van voorzieningen. Het is op dit moment nog niet zeker of alle scholen ingaan op het aanbod van de gemeente, en of het Kokken lukt dit jaar haar reorganisatie uit te voeren, maar zij gaat daar wel van uit. Nemo vat dit op als een staatsgreep van de gemeente, en een miskenning van haar inzet voor de Schooltuinen. Voor Nemo komt het neer op 'ontruiming'. De sanering is gebaseerd op rendementsdenken en financialisatie, die geen rekening houdt met de maatschappelijke context. Een van de argumenten is dat het concept van Nemoland herhaaldelijk ondersteund en erkend is door het bestuur van het stadsdeel. De centrale stad kan dit niet zomaar overrulen. Volgens Nemo komt dit neer op onbehoorlijk bestuur en is er sprake van een onrechtmatige daad die Nemo en haar partners onevenredig veel schade berokkent.

Usvogel

De vraag is hoe de Bestuurscommissie omgaat met deze move van de gemeente die bots met de beleidsvisie en de afspraken/contracten van het stadsdeel. In het gesprek met de gemeente heeft buurtcoördinator Paul Berkens ge-

Anton en Margriet, medewerkers van Nemo, in de Soelen buurtmoestuin van Nemoland foto: nemo

zegt dat hij in deze kwestie 'volgend' is. Dat betekent dat zijn positie ook is uitgespeeld wat het beleid van de centrale stad betreft. Nemoland staat niet voor een rigide (natuur)onderwijsvisie, maar voor de poel in de bostuin; het domein van de ijsvogel. Nemoland betekent letterlijk niemandsland, een lege plek waar de natuur de regie heeft en activiteiten ontstaan met de natuur als inspiratiebron. Er kan een harde confrontatie ontstaan, omdat de wandelclub nooit vrijwillig haar voedselbanktuin en haar buurttuinhuis zal opgeven. Men blijft in gesprek met de gemeente en het

stadsdeel om een oplossing te vinden. Begin september is er een vervolgspraak. Er wordt onderzocht wat de status is van het huurcontract, voordat de gemeente een besluit neemt. Daarbij is het de vraag of het gebouw een educatieve bestemming kan krijgen. Tegelijkertijd zoekt Nemoland steun bij vrienden en partners in de buurt, en zal ook op een creatieve manier aandacht vragen voor de situatie. Help Nemoland met suggesties en ideeën, en maak een Groene Vuist!
www.nemoland.nl
[facebook.com/nemolandwesterpark](https://www.facebook.com/nemolandwesterpark)
[facebook.com/nemo.wandelaars](https://www.facebook.com/nemo.wandelaars)

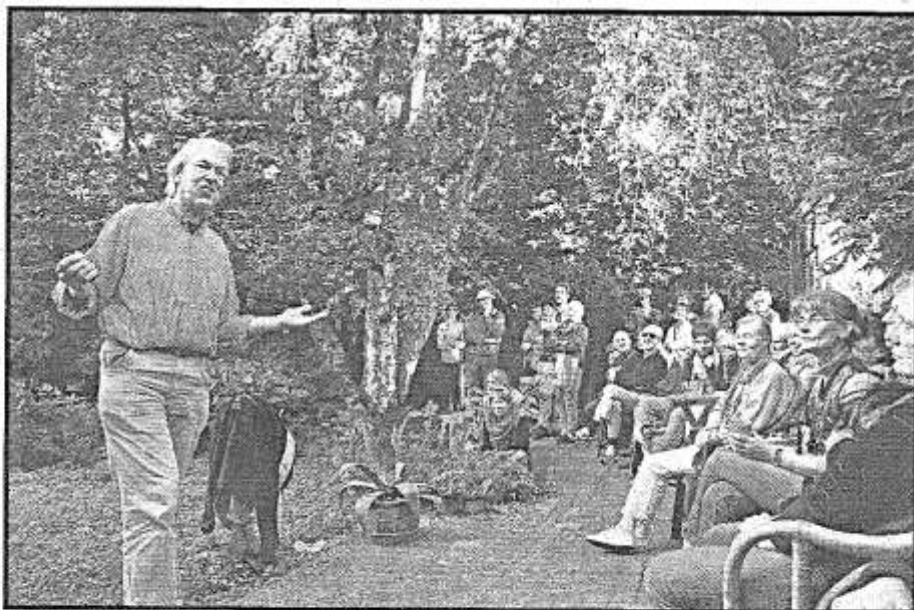
Natuurgezondheidscentrum Nemoland Westerpark open

Op 29 september vierde wandelvereniging Nemo haar 25-jarig bestaan. Deze zomer leek het er op dat Nemo het jubileum niet zou halen. Door nieuwe regelingen en ingrepen van het stadsdeel en DWI dreigde de handel en wandel onder de voeten van de hikers te worden weggeslagen.

door Kimbel Bouwman

Maar Nemo heeft een olifantenpaadje gevonden om toch door te struinen en nodigde alle leden en vrienden uit om dit wonder mee te beleven. Om klokslag 16 uur startte een feestelijke receptie aan het Overbrakerpad, waar zo'n zeventig mensen met Russische champagne het nieuwe Nemoland Westerpark, dat als een soort natuurgezondheidscentrum gaat functioneren, officieel in gebruik namen. De aanwezigen werden verder getraakteerd op een kleine theatervoorstelling over Christoffel Beudeker (1676-1756), een sjamanistische drumcirkelsessie, het IJsvogellied, gezangen van het Nemokoor en ten slotte een soepbuffet.

Nemo heeft samen met partnerorganisaties een doorstart kunnen maken. Een meditatiegroep van stichting Dzogchen huurt per 3

Nemo-oprichter Peter Spruijt opent Nemoland Westerpark

FOTO: RUTH HOECK

oktober een paar dagdelen per week de ruimte. Er zijn andere organisaties die er met kundalini yoga, permacultuur en natuurmagie actief willen zijn. De eigen plannen van Nemo krijgen ook een kans, altijd tegen de stroom in roeiend en de ongebaande paden zoekend. Begonnen als een struinende actiegroep voor het behoud van voetpaden, werd Nemo steeds meer een lobby- en projectorganisatie voor wandelbelangen. De wekelijkse expedities werden een groot succes. Met de sprong naar een landgoed in het Poolse Reuzengebergte werd

Nemo van reisorganisatie een natuurvereniging. In het Westerpark groeide Nemo uit tot een reïntegratiebedrijf voor groene klussen en met een eigen moestuin van 200 vierkante meter werd Nemo uiteindelijk een stadsboer. Het lijkt wel alsof de wandelaars te vroeg kwamen met hun groene initiatieven want tegenwoordig worden steeds meer jongeren enthousiast over natuurprojecten. Dus wat Nemo (het Latijnse woord voor 'niemand') betreft gaan ze gewoon nog eens 25 jaar doorstiefelen.

Activiteiten: www.struinen.nl

25-jarige Nemo zoekt groene partners

Nemo, de vereniging van vrije wandelaars, heeft met het stadsdeel overeenstemming bereikt over de overgangperiode en het medegebruik van hun huidige locatie aan het Overbrakerpad.

door Kimbel Bouwman

Hun eerdere voorstellen werden van tafel geveegd en de huur en eigen bijdrage voor WSW'ers (iemand die via de Wet op de Sociale Werkvoorziening een indicatie heeft) werden genadeloos verhoogd. Er is nu gekozen voor een nieuw concept waarmee Nemo samen met partnerorganisaties een doorstart kan maken. Op 29 september viert Nemo haar 25-jarig jubileum en wordt Nemoland Westerpark geopend, een niemandsland in het Westerpark, waar de natuur de regie heeft. Nemoland blijft een wandel- en verhalencentrum waar mythen en legenden over de geschiedenis van het Westerpark weer tot leven komen. Het Nemohuis wordt een 'earthship', een duurzaam/ecologisch huis, dat leeft op natuurenergie en dat meegroeit met de mensen die het gebruiken. De buurtmoestuin voor de voedselbank wordt uitgebreid met een permatuin en experimenten met vergeten groenten en kruiden. De medegebruikers zijn organisaties en initiatieven die het natuuraanbod verbinden met onder andere meditatie, yoga, muziek, kinderopvang en gezond eten. Nemoland wordt dus een soort natuurgezondheidscentrum. Doel is om de buurt erbij te betrekken en de natuurgebieden rond Nemoland meer toegankelijk te maken voor buurtbewoners. Nemoland Wester-

park en Nemoland Polen (zie www.nemoland.org) worden met elkaar verbonden als één project, omdat de twee locaties elkaar aanvullen, voeden en stimuleren.

Medegebruikers gezocht

Wandel- en natuurorganisatie Nemo zoekt per direct medegebruikers voor haar natuurcentrum in de voormalige beheerderswoning van de schooltuinen. Het gebouw en de tuinen bevinden zich in het nieuwe Westerpark, dichtbij de Westergasfabriek, vrijstaand in een waardevol natuurgebied met een grote bostuin die aansluit op het natuurpad van de schooltuinen. Nemo huurt het gebouw sinds 2008 van stadsdeel West voor activiteiten gericht op wandelen, de buurtmoestuin, natuureducatie en lokale geschiedenis. Het natuurcentrum kan alleen behouden blijven als Nemo op korte termijn medegebruikers vindt. Informatie via: nemo.pz.nl/braeckverhuur.html. Projecten zie: www.bretten.nl en www.overbraeck.nl. Reageren: voetpaden@gmail.com.

Feest

Het jubileumfeest en de opening van Nemoland Westerpark vindt plaats op het terrein van de schooltuinen op zondag 29 september. Programma: 13 uur – struinen door de Bretten vanaf Halfweg (kerk in centrum langs snelweg) naar Nemoland, 16 uur – receptie, opening Nemoland door BN'er, mythische wandeling rond de schooltuinen naar Soelen met verschijningen, muziek, theater en Nemokoor.

nemo.pz.nl/

De favoriete plek van.. Peter Spruijt in Nemoland

“Mijn mooiste plekje is Nemoland, aan de rand van het Westerpark. Sinds vijf jaar is dit het onderkomen van onze Vereniging van Vrije Wandelaars. Het is van oorsprong het woonhuis van Bert Ydema, de oertuinman van de schooltuinen in Amsterdam. Hiernaast liggen ook allemaal schooltuintjes. Ydema ging vijf jaar geleden met pensioen. Omdat wij uit ons oude kantoor moesten, kregen we dit van het stadsdeel Westerpark aangeboden.

Het huis is nu 45 jaar oud. Ydema heeft van het weiland eromheen een echt natuurparadijs gemaakt: hij heeft een poel aangelegd waardoor de oude veen- en moerasvegetatie is teruggekomen. Dat is uniek in Amsterdam. Wij hebben een speciale muur gemaakt waarin ijsvogels kunnen broeden en dat is ook een succes. De ijsvogel is het symbool van onze vereniging.

Er is ook een hele grote moestuin bij het huis, waar veel vrijwilligers werken. Van hieruit starten wandelingen en natuurexcursies, en op vrijdag eten mensen samen. We organiseren ook excursies naar de Bretten.

Een van onze doelstellingen is dat mensen vrij door de natuur kunnen wandelen zonder op hekken te stuiten. En, o ironie, wij zitten juist ingeklemd tussen twee hekken met grote sloten. Aan de ene kant vormt het de toegang tot de schooltuintjes, aan de andere kant een volkstuintencomplex. Het voordeel daarvan is wel dat het echt een stiltegebied is. We noemen het het niemandsland. Hier heerst de natuur en de rust, wat heel bijzonder is in Amsterdam – zeker aan de rand van het drukke Westerpark. Veel mensen kennen dit prachtige landje helemaal niet.

Maar we hebben grote problemen. Het stadsdeel heeft de kale huur met 60 procent verhoogd naar negenhonderd euro, dat kunnen we eenvoudigweg niet betalen. Wij krijgen geen cent subsidie en als vereniging hebben we nauwelijks inkomsten. De club is ook een beetje aan het vergrijzen. We bestaan nu 25 jaar; jongere mensen hebben niet zo'n behoefte om in groepsverband de natuur in te gaan. Die vinden de weg zelf wel via internet en gps op de telefoon. Maar als ontmoetingsplek van natuurvrienden, buurtmoestuin en ruimte voor culturele activiteiten zie ik zeker toekomstperspectieven.

Een andere bedreiging zijn bezuinigingen op de sociale werkvoorziening. Vanuit deze plek werkten tot voor kort zo'n dertig mensen die op de arbeidsmarkt niet aan de bak kwamen. Ze hielden de tuin bij en klusten in het Westerpark. Maar in opdracht van wethouder André van Es heeft de Dienst Werk en Inkomen fors gesneden in deze werkvoorziening. De mensen mochten hier alleen aan de slag blijven als wij flink zouden bijdragen in de kosten. En dat konden we natuurlijk niet. Dus al die mensen zitten nu weer in hun eentje thuis niks te doen.

Wat ik wrang vind, is dat hieromheen in het Westerpark allerlei clubs op subsidie draaien en wij het helemaal voor niks doen. En juist ons wordt de nek omgedraaid. Vroeger wilde het stadsdeel graag met maatschappelijke organisaties samenwerken, maar nu moet het allemaal commerciëler en zogenaamd professioneler. Die paar duizend euro extra huur die het stadsdeel vangt, is natuurlijk *peanuts* op hun hele begroting. Voor ons dreigt het echter de doodsklap te worden.

Maar we geven niet zomaar op. We proberen medegebruikers voor de ruimte te vinden die kunnen bijdragen aan de huur. We hebben al zo'n twaalf reacties, bijvoorbeeld van een kinderopvang die graag ruimte in de natuur wil hebben, en van een jeugdtoneelgroep. In oktober moet duidelijk zijn of het lukt. Anders stoppen we er mee en gaan we alleen nog verder in Polen, waar we ook een natuurcentrum beheren.

Het is jammer dat we juist met GroenLinkswethouders conflicten hebben, zowel in het stadsdeel als in de centrale stad. Je zou toch verwachten dat deze partij open staat voor dit soort broedplaatsen in de rafelranden van de stad. Daar zou GroenLinks eens een politiek café over moeten organiseren. Waar zijn onze oude idealen gebleven?”

PS: Waarschijnlijk kan Nemo toch blijven: er heeft zich onder meer een boeddhistische vereniging gemeld die de ruimte tegen betaling een paar dagen in de week wil gebruiken.

Voor meer info zie: www.struinen.nl

© 2013 Dirk de Hoog

Nemo naar Nemoland

Nemo, de vereniging van vrije wandelaars in het Westerpark, zit met de handen in het groene haar. Het stadsdeel en DWI houden vast aan de volledige huurverhoging en inleenkosten.

door Kimbel Bouwman

Ook portefeuillehouder Cultuurpark Westergasfabriek Dirk de Jager (GroenLinks) wil geen compromis. Er leek even licht aan de horizon toen de Bond van Volkstuinders en volkstuinvereniging Nut en Genoegen een ander onderkomen konden aanbieden, maar ook deze hebben het

laten afweten. Momenteel worden er verschillende scenario's overwogen; van activistische buurtorganisatie tot emigratie naar Polen waar Nemo een wandel- en natuurcen-

trum beheert. In 2013 bestaat Nemo 25 jaar in het Westerpark en 5 jaar vanuit haar centrum in de schooltuinen, met een groot aantal groenprojecten die aansluiten op het stadsdeelbeleid. Het zou toch zonde zijn voor de buurt en haar bewoners als deze voorvechters voor groene, duurzame en gezonde ontwikkeling verbannen worden naar het IJzergebergte in de provincie Neder-Silezië. struinen.nl

BUURTWANDELCLUB NEMO STRUIKELT

Nemo, de vereniging van vrije wandelaars, is bang dat het 25-jarig jubileumfeest in september wel eens hun afscheidsfeest kan worden. Bij een overleg in april bleek stadsdeelvoorzitter Martientje Kuitenbrouwer (PvdA) het Nemo-dossier niet te kennen en hen als een gewone sportvereniging te beschouwen.

door Kimbel Bouwman

Kuitenbrouwer vindt dat de wandelclub de totale huur (circa 1.000 euro all in) voor hun huidige locatie moet ophoesten en vóór 1 juni een bedrijfsplan moet maken dat voldoende inkomsten genereert. Zo'n exploitatie heeft fatale gevolgen voor de relatie met de Schooltuinen en de groenprojecten in het park en de buurt. De Schooltuinen ziet zichzelf als hoofdgebruiker en Nemo moet zich houden aan de condities (afgesloten hek, vrijwill-

ligerswerk, medebeheer). Er is dus geen sprake van een volwaardige huursituatie die een volledige huurprijs rechtvaardigt. Het stadsdeel eist dat nu wel, terwijl ze het via de Schooltuinen onmogelijk maakt. Het alternatief is dat het Nemo-centrum een onderdeel wordt van de Schooltuinen, maar dit levert nooit de gevraagde huur op. Een ander probleem is dat door aangescherpt beleid van de centrale stad de WSW'ers (iemand die via de Wet op de Sociale Werkvoorziening een indicatie heeft) gedwongen moeten vertrekken. Het DWI ziet Nemo als commercieel bedrijf. Die loonkosten zijn niet op te brengen, laat staan de extra huurverhoging. Een verdere complicatie is dat het stadsdeel wel mogelijkheden ziet om het groenaanbod van Nemo te integreren in het welzijnsaanbod, maar dat de ABC-Alliantie daarvoor geen enkele capaciteit heeft. De be-

zorgde wandelaars begrijpen heel goed dat het stadsdeel moet bezuinigen en geen enkele financiële ruimte heeft om haar vastgoed een functionele bestemming te geven, maar zij menen dat hun activiteiten in het Westerpark het stadsdeel veel meer opleveren dan ze kosten. Sturen de stadsdeelraad en het DWI aan op het einde van Nemo? Ook de parkcoördinator is niet aanspreekbaar en beantwoordt geen mails meer. Ten einde raad heeft de wandelclub Dirk de Jager (GroenLinks), een ander bestuurslid in de coalitie van West, benaderd om een oplossing te vinden en de huurverhoging terug te draaien.

www.struinen.nl

Nemo staat met de rug tegen de muur

Nemo, de vereniging van vrije wandelaars, kreeg vorige week van de afdeling Vastgoed van stadsdeel West een afwijzende reactie op hun voorstellen. Ze houden vast aan de 60 procent huurverhoging. Dit betekent dat Nemo na 25 jaar met één politieke handtekening uit het Westerpark wordt verwijderd.

door Kimbel Bouwman

Meer dan twee maanden geleden heeft Nemo haar bezwaren en voorstellen ingediend. De groene wandelaars zochten naar een modus om door te kunnen gaan na de snoeiharde bezuinigingen. Ze waren altijd financieel onafhankelijk, zonder structurele subsidie. In 2012 had Nemo een exploitatietekort van 14.000,-. In 2013 wordt dat tekort nog groter. Voor dit jaar heeft Nemo een groot aantal levensvatbare plannen voor de buurt op stapel staan die passen in het beleid van het stadsdeel. Met deze activiteiten zou Nemo de huurruimschoots terug kunnen verdienen voor het stadsdeel. Het zou reëel zijn om Nemo net als de kinderboerderij, het Woeste Westen en de schooltuinen als een buurt/groenvoorziening te beschouwen, waarvoor geen huur gerekend hoeft te worden. Eigen inkomsten genereren is geen optie. De ruimte is beperkt en bovendien mag Nemo volgens het huurcontract geen horeca bedrijven of de

Scholieren van het Huygens College op natuurstage bij Nemo

FOTO: PETER SPRUIJT

voormalige dienstwoning onderverhuren. Door bijvoorbeeld samen te gaan werken met het Platform Eetbaar Amsterdam en organisaties op het Westergasfabriekterrein ziet Nemo mogelijkheden om hun projecten een gezond financieel draagvlak te bieden. Steeds vaker ondersteunen gezondheidszorg- en welzijnsorganisaties, ziektekostenverzekeraars en fondsen natuuractiviteiten die bijdragen aan het heil van lijf en leden, sociale cohesie en tevredenheid van de burger. Daarbij scoren wandelen, natuurstages en werken in moestuinen zeer hoog. Nemo wil dat hun voorstellen serieus genomen worden en pleit voor een integrale visie op buurt- en groenfuncties. De groenliefhebbers smeken om een overbruggingsperiode en willen samen

met de beleidsmakers zoeken naar versterking en uitbreiding van groenprojecten in het park, maar ook het DWI reageerde afwijzend en gaat niet in op hun voorstellen. Nemo heeft de ambitie om nog jarenlang door te gaan maar staat nu met de rug tegen de muur. Ze maken momenteel een actieplan dat een alternatief biedt en de effecten van deze kaalslag aantoonst. Er komt nog een gesprek met stadsdeelvoorzitter Martien Kuitenbrouwer (PvdA), maar er is weinig ruimte voor een oplossing. Ondanks het feit dat het stadsdeel ook met opheffing wordt bedreigd en het welzijnsbeleid niet of nauwelijks functioneert, vertrouwt Nemo op het laatste restje ambtelijke wijsheid en staat open voor elke vorm van overleg.

MAAK EEN GROENE VUIST!

Oproep voor zelfbeheer van buurtgroen

Stichting Nemo is boos. De toegewijde vereniging van vrije wandelaars die zo'n 25 jaar geleden ontstond vanuit de kraakbeweging in de Staatsliedenbuurt, kreeg in 2008 een nieuw clubhuis aan het Overbrakerpad.

door *Kimbel Bouwman*

Sindsdien weten de mensen het Swandel & natuurcentrum De Braeck wel te vinden, maar het stadsdeel richt zich helaas te veel op de Westergasfabriek en stimuleert daardoor – misschien ongewild – verdeeldheid in het Westerpark. De natuurliefhebbers van Nemo zien het accent veel liever gelegd op de samenhang van ecologisch en recreatief beheer van het groen in het gehele gebied inclusief het oude

parkgedeelte, de Overbrakerpolder en de Volkstuincomplexen. Mede door de commerciële exploitatie van het Westergasfabriekterrein en andere parkbedrijven dreigt er gevaar voor verstedelijking van het natuurpark. Volgens Nemo zouden de hoofdfuncties natuurontwikkeling en natuurbeleving moeten zijn; het Westerpark moet de groene long voor de buurt zijn. De buurt moet zich de natuur gaan toe-eigenen, net als bij het beheren van de tuintjes op het GWL-terrein.

Het Groene Manifest

Het stadsdeel kwam in augustus met een conceptplan Struinroutes in de Brettenzone vanaf het Westerpark naar Halfweg, maar dat is een kant-en-klaar uitvoeringsplan waar-

bij geen enkele betrokken maatschappelijke (buurt)organisatie is geconsulteerd. Veel paden ontbreken en het voorgestelde natuurpad van Nemo (zie www.bretten.nl) wordt genegeerd. In Het Groene Manifest geeft het stadsdeel een visie op de ontwikkeling van de Westergasfabriek en het Westerpark als geheel. Maar centraal staat hierin het belang van de Westergasfabriek en niet het natuurbelang. Het stadsdeel heeft wel overlegd met de groengebruikers, maar dat heeft niet geleid tot een plan van aanpak. Nemo vindt dat het stadsdeel de capaciteit van groene buurtorganisaties niet benut en geen recht doet aan de specifieke kwaliteiten van het groengebied. Er moet een apart visiedocument komen voor de na-

tuurtuinen van het Westerpark zodat het Buurtschap Overbraeck zich beter kan profileren. Men zou de buurt moeten oproepen om een grote groene vuist te maken voor de dieren, planten, boomgaarden, moestuinen, kruiden, groenten in het park en in de wijk, en wellicht moeten er ook geiten geslacht kunnen gaan worden in de moslimtraditie.

Buurtpluktuinen

Hier en daar zijn er positieve geluiden van de Werkgroep Natuurlijk Tuinieren, een initiatief van volkstuinvereniging Nut&Genoegen, en de Buurtboerderij en de Schooltuinen zouden eventueel buurtpluktuinen kunnen ontwikkelen. Maar de meeste lokale organisaties zijn ge-

privatiseerd en door onderling bakkeleien komt er geen gezamenlijkheid van de grond. Het landschap in het Westerpark is nu soms een slagveld van tegengestelde belangen en intriges. Daarom zou de buurt in actie moeten komen en de natuur als het ware moeten kraken. Daarmee krijg je een groter draagvlak om de buurt te vergroenen en de mensen het groen te laten beleven. Een beheergroep voor het groen van Westerpark, die het van de ambtenaren overneemt; dat zou een leuk afscheidscadeautje zijn voor portefeuillehouder Cultuurpark Westergasfabriek Dirk de Jager (GroenLinks). Daarmee kan men ook pionieren op het gebied van de nieuwste trend: stadslandbouw. Als uw groene hart is gekieteld, meldt u zich dan aan bij Nemocentrum Westerpark en maak er groen werk van.

Contact: voetpaden@gmail.com. Kijk voor meer info op: www.struinen.nl.

Staatskrant

nov 2012

Wezenlijk wandelen

Peter Spruijt, coördinator en oprichter van Nemo, kent de diepere lagen van de wandelpret. De eerste rondjes op zondagen door het Oosterpark in de jaren vijftig culmineerden in een heuse wereldreis naar de achterkant der dingen.

door Kimbel Bouwman

Zijn passie voor wandelen kwam voort uit het reizen door Azië. Toen ontstond het gevoel dat je in je eigen land en zelfs in je eigen stad ook een andere dimensie kunt binnenstappen. Peter heeft bij de geboortegolf van na de naïeve euforie van de hippies. Daarom sprak de kraakbeweging hem meer aan. Die was veel praktischer aangelegd. Hij was een typische grutter, die het kraaksprekuren gebruikte om iets in de vrije ruimte op te zetten wat kon woekeren. 'Vanuit de praktijk werd je geconfronteerd met het feit dat het wandellandschap vrijwel verwoest was door ruilverkavelingen. Nederland is een ruimtelijke orderingsdictatuur. We vonden dat het private toebehoort aan het publiek en wilden ons de vrije paden weer toe-eigenen', aldus Spruijt. 'Na zo'n wandeling ging ik op een maandag bellen met de gemeente en vroeg waarom dat pad was afgesloten. Ik deed aangifte bij de politie. Het is nog steeds actueel. De publieke ruimte is nog veel te veel afgesloten. De enige manier om dat open te krijgen is om over hekken heen te klimmen. Dat wil niet zeggen dat je geweld hoeft te gebruiken.' Van lieverlee ontstonden er na het initiatief voor een landelijk wandelplatform allerlei klupjes die

Nemo in hun veld gingen zitten. 'Het was een landelijke koepel geworden, door het ministerie opgezet en betaald, en wij zijn eruit gegooid. Achteraf zijn we daar blij mee, want het is één grote pot stroop.'

Peter Spruijt FOTO: KIMBEL BOUWMAN

In 1998 is een landgoed in Zuidwest-Polen aangekocht waar Nemo plattelandsontwikkeling in de praktijk brengt. Vanuit een centraal concept van een verhaalprogramma wordt de geschiedenis van het landschap middels lokale mythen en legenden zichtbaarder gemaakt. 'Dat idee hebben we naar Nederland geëxporteerd, en toen we de locatie in het Westerpark kregen, viel het allemaal op zijn plek.' Nemo wil zich vanaf hun

magische verhalenplek op de buurt gaan richten. Het klinkt gek, maar het zijn absoluut geen natuurmensen; ze zoeken de cultuur in de natuur. Het gevoel dat je onder het asfalt de voetsporen van voorouders kan vinden. En dat een mythische wandeling zoals de Walkabout van de Aboriginals een helende werking heeft. 'Die voor-kant van de dingen is maar een suikerlaagje over de werkelijkheid. Ik heb een sterk gevoel dat je in dat laagje een opening kan maken. Misschien dat ik er iets terugvind uit mijn jeugd. De kleinschaligheid, het buurtgevoel', zegt de zoon van melkboer Spruijt uit de Dapperbuurt. 'Ik heb me altijd afgezet tegen die propaganda van het kalenderplatenlandschap. Het wandelen door de havens is ook een extreme ervaring. Het gaat juist om het contrast. Ik zou wandelaars willen adviseren ook die anti-werelden op te zoeken. Een reis naar de achterkant van het landschap waar het waardevolle ligt. Of zoals de Spaanse dichter Machado het zei: Caminante, no hay camino, se hace camino al andar (Wandelaar, er is geen weg, al wandelend wordt de weg gebaan).'

Voor meer informatie zie: www.struinen.nl

Nachtegalen in Niemandland

Mathilde Andriessen (l) en Marianne Albers

FOTO: KIMBEL BOUWMAN

Nemo, Vereniging van Vrije Wandelaars, gidst natuurliefhebbers over pad en door park. Tijdens wekelijkse vogelwandelingen met Evert Pellenkroft leert u waar in de buurt specifieke vogels vliegen en broeden.

door Kimbel Bouwman

Maar een niet aflatend enthousiasme en aktiebereidheid besteren leden en vrijwilligers van

Nemo, Vereniging van Vrije Wandelaars, hun nieuwe clubhok in het Westerpark. Aanvankelijk reisde de twijfel of er genoeg aanloop zou zijn aan het Overbrakerpad. Maar al snel wisten de mensen het wandelcentrum de Braeck achter de schooltuinen te vinden, alwaar men regelmatig natuurexcursies en wandelingen voor buurtbewoners en belangstellenden organiseert. Voor Mathilde Andriessen, coördinator en initiatiefnemer van het eerste uur, zijn alle regelingen

aangaande de begeleiding van het 'struinen' een dagtaak geworden. Twintig jaar geleden zette zij met gelijkgestemden Peter Spruijt en Vincent Rottier vanuit de kraakbeweging in de Staatsliedenbuurt een belangenorganisatie voor wandelaars op, die wel met een zakelijke inslag maar zonder commerciële bedoelingen de wijde wereld introk. 'We hebben door de jaren heen in allerlei overleginstancies gezeten', aldus Andriessen. 'Op een gegeven moment merkten we dat het zoveel tijd en energie kost om in politieke wandelingen en rechtszaken de boel aan de kaak te stellen. We gaan dus niet meer zo erg vergaderen, maar we verheffen wel onze stem als er in het Rembrandtpark, door de Osdorperpolders of langs het Naardermeer een weg wordt gepland. We zijn pr-gevoelig. Met ons imago van anarchistische wandelclub komen we altijd op televisie en in kranten. Daar bereiken we veel meer mee. We zijn weer helemaal terug naar onze oude manier van akte voeren.'

Verbodsbordjes

Het negeren van het bordje Verboden Toegang artikel 461 WvS staat nog hoog in het vaandel bij de inmiddels vijftigers. Tachtig procent van die verbodsbordjes is niet terecht. De praktijk wijst uit dat als er maar lang genoeg geen mensen lopen er een bordje wordt geplaatst met een hek, en weg is het pad. De maatschappij is te netjes geworden. Mensen durven niet

meer op ontdekkingsreis te gaan of zelf iets uit te vogelen. Marianne Albers zat drie jaar geleden op een vogelcursus van de Vereniging voor Natuur en Milieu-educatie. Zij is nu contactpersoon voor de buurtbewoners en probeert via de Vogelwerkgroep Westerpark de mensen dichterbij de hoofdstedelijke fauna te brengen. 'Natuur wordt meestal geassocieerd met iets buiten de stad. Het heeft een toegevoegde waarde als je weet dat er in de buurt specifieke vogels vliegen en broeden. Je gaat ze herkennen op de plek waar je woont.' Nemo organiseert elke week vogelwandelingen met de deskundige vogelaar Evert Pellenkroft. Zo proberen ze liefde voor en kennis van vogels over te brengen in de hoop dat ook het besef omtrent natuurbehoud groter wordt. 'Er zijn zoveel bouwplannen voor gebieden in deze omgeving, en wij willen het eigenlijk laten zoals het is', zegt Albers.

Nemo ziet nieuwe mogelijkheden voor de volgende tien jaar. Zonder subsidie draait alles nog steeds goed. Met hun uitgebreide expertise over de Wegenwet en de historie van het Westerpark willen ze bewoners betrekken bij de ontstaansgeschiedenis, cultuur en natuur van de buurt. Men hoeft niet per se lid te worden. Nemo vraagt slechts 15 euro per jaar. Ze maken koffie en biologische groentesoep, en gidsen u over de onverharde paden naar de levende geschiedenis van uw stad.

NATUURWANDELING DOOR HET VERLEDEN

Bretten Walkabout

Op zondag 19 september organiseert het Wandeltheater van Nemo vereniging van vrije wandelaars samen met de stadsdelen West en Nieuw-West de Bretten Walkabout: een wandeling voor jong en oud met onderweg

theater over de oorsprong van de Bretten en de eerste mensen die er woonden. Je kunt meedoen met een begeleide wandeling of op eigen gelegenheid wandelen. Inschrijven is niet nodig.

LEES VERDER OP PAGINA 6

Sept. 2010

■ VERVOLG VAN DE VOORPAGINA

NATUURWANDELING DOOR HET VERLEDEN

Bretten Walkabout

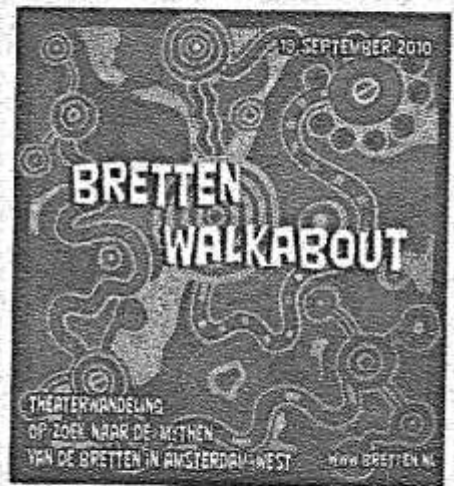
De Walkabout is een ontdekkingsstocht terug in de tijd, toen de Bretten nog een woest natuurgebied was, bewoond door nomaden, vissers en avonturiers. Het is een spannende wandeling langs zeven theaterinstallaties. Oorspronkelijk is de walkabout de zwerftocht van de Australische Aboriginals naar de Droomtijd, de wereld van de vooroudergeesten via mythen en liederen. Ook in Amsterdam West liggen sporen van een eeuwenoud landschap waar oude verhalen nog zichtbaar aanwezig zijn.

Het gebied tussen de Haarlemmerpoort en Halfweg was vroeger

een grensgebied en niemandsland tussen Kennemerland en Amsteland. Het was een ruige wildernis waar niemand durfde te komen.

Het land van Uko

Duizend jaar geleden liep daar de eerste man rond. Zijn naam was Uko, en het dorp dat hij stichtte was Okesdorp ('Uko's dorp', later verbasterd tot Osdorp en Hoekenes). Het landschap zag er toen totaal anders uit dat van vandaag. Iedereen is vergeten hoe dat land van Uko er toen uitzag, maar het is er nog wel. Dat oude vergeten landschap leeft nu een verborgen leven, met tal van vergane verha-

len en de natuurelementen die dit landschap vormden zijn nog steeds zichtbaar. Tijdens de Walkabout gaan we op zoek naar Uko en naar zijn verloren land, dat eigenlijk nog steeds aanwezig is onder het huidige landschap. Op het eind van de tocht ontmoeten we Uko zelf. Maar voor het zover is moeten we eerst nog door de geschiedenis terugreizen, een tocht vol belevenissen...

Wandelingen op zondag 19 september

- **Wandeltheater: Het verloren land van Uko (2 km)**
Start: 14-16 uur Herberg de Bretten langs het fietspad bij de sportvelden tussen NS station Sloterdijk en Seineweg.
- **Begeleide Brettenwandeling (12 km)**
Start: 12 uur onder de Haarlemmerpoort: via het Westerpark, de Bretten en het Geuzenbos naar Halfweg, met halverwege het Nemo Wandeltheater. Onderweg veel aandacht voor cultuur en natuur.
- **Individuele Brettenwandeling**
Op eigen gelegenheid wandelen door de Bretten vanaf meerdere vertrekpunten tussen de Seineweg en Lange Bretten met onderweg het Nemo Wandeltheater.

Startpunten en afstanden naar Halfweg:

- * Haarlemmerpoort: 12,5 km. (tram 3, bus 18/21/22)
- * NS Station Sloterdijk 8 km. (metro 50, tram 12)
- * Seineweg bij Haarlemmerweg 7 km. (bus 80/19/21/192)
- * Australiëhavweg bij Haarlemmerweg 5 km. (bus 21/192)
- * Halfweg eindpunt (terug met bus 80)

Voor info, startpunten en routekaartjes zie: www.bretten.nl.
De Bretten Walkabout is een productie van Nemo vereniging van vrije wandelaars, Overbrakerpad 2, tel. 6817013, voetpaden@gmail.com, www.struinen.nl

DE VERHALENPOEL VAN HET WESTERPARK

Heel vroeger was het gebied waar nu het Nemocentrum ligt, tussen de kinderboerderij en de Buurtboerderij, een levensgevaarlijk onland, een ruige wildernis, een veenmoeras waar geen mens durfde te komen.

De mensen woonden veilig op de hoge zandruggen langs de kust (Kennemerland) en langs de rivieren (Vecht, Amstel). Ze wisten zeker dat het niet pluis was in het veen; daar woonden de vooroudergeesten en natuurwezens in duistere poelen. Regelmatig brachten ze offers in het veenmoeras om de geesten gunstig te stemmen. Nog steeds worden er in

door Peter Spruijt van wandelclub Nemo

veengebieden schatten gevonden en zelfs mensenoffers (de zogenaamde veenlijken). Bij de poel van de Braeck (naast het Nemocentrum, achter de schooltuinen) voelt Nemo zich de hoeder van de mythen die over het gebied bestaan. De poel ligt er nog steeds geheimzinnig bij. De voormalige woeste kolk, poort naar de onderwereld en bron van leven, is nu een 'stil water met diepe gronden' geworden. De Braeck met de kleine stukjes middeleeuwse veenweide ernaast is een niemandsland geworden, midden in de stad, tussen cultuurpark, volkstuinten en begraafplaats. Daar ligt de 'verhalenpoel' waarin de mythen en legenden levend zijn gebleven. Juist omdat het gebiedje nooit gecultiveerd is en geen

bestemming heeft gekregen. Het is 'leeg' gebleven, en daarom vol betekenis. Het is van niemand. Daarom voelt Nemo (Latijn voor niemand) zich er zo thuis. Want de natuur is immers van niemand. Nemo vertelt de verhalen weer opnieuw en brengt de geesten van de poel weer tot leven. Niet alleen op de Dag van het Park (31 mei), maar ook tijdens de Avondvierdaagse. Op 10 juni verschijnt tijdens de wandeling de geest van het Westerpark, en verandert de wandeling in een magische zoektocht naar de geest van het Westerpark. Het is natuurlijk wel de vraag of de geest zich vertoont aan ongelovigen...

Nemo, Overbrakerpad 2, tel. 6817013, www.struinen.nl

VERHAAL HALEN BIJ NEMO

Vrije wandelaars

Nemo is sinds 1988 een wandelorganisatie in Westerpark voor wandelaars die houden van struinen, kuieren en zwerfen. Voor vrijbuiters en flaneurs, pelgrims en landlopers.

Struinen is niet alleen de gezondste manier van (traag) voortbewegen, maar ook de meest aardse manier van kijken en beleven: stapsgewijs en buiten de gebaande paden. Struinen is een kunst... Je komt altijd met verhalen thuis.

Nemo zoekt de onbekende voet-

paden in de marges van het vergeten landschap: via sluiptwegen, tuinpaden, achterommetjes, grasdijken, boerenerven, jaagpaden, vrijerslaantjes, schapendriften en kerkepaden. Juist in de marges van het (stads)landschap, in het achterland en onland liggen het verleden en de dromen nog zichtbaar aan de oppervlakte en is de toekomst eerder zichtbaar dan elders. Een wandelaar wordt in dit gebied een tijdsreiziger in een mythisch landschap.

Het Nemocentrum de Braeck ligt op de mooiste plek van het Westerpark, aan het Overbraker-

pad, op het terrein van de schooltuinen, naast de kinderboerderij. Daar starten elke week de dagwandelingen (met de Nemobus) en de natuurexcursies. De Braeck is een wandel- en verhalencentrum. Naast het wandelen, verzamelen en vertellen we (wandel)verhalen en mythen over de geschiedenis van het Westerpark rond de magische verhalenpoel van de watergeest Swawa. Het wandelprogramma staat in de uitgaansladder van deze krant onder het kopje NEMO Vrije Wandelaars.

nemo.pz.nl

Natuurgebied moet beter benut worden

In het nieuwe Westerpark ligt naast het cultuurpark een naamloos geheel van natuurgebiedjes die in de nota's van het stadsdeel fantasieeloos worden aangeduid als Fase E en Deel B. Hier zou prima een natuur&verhalenpark van kunnen worden gemaakt.

door Peter Spruijt van wandelclub Nemo

Het gaat om de waternatuur-tuin, kinderboerderij, schooltuinen, Nemocentrum de Braeck, natuurspeeltuin, buurtboerderij, begraafplaats St. Barbara, de ponyclub en privé-gebruikers zoals de schapenboer. In de loop der jaren is veel geïnvesteerd in natuurontwikkeling en allerlei deelprojecten, maar een eigen naam en een samenhangende visie voor het gebied ontbreken. De verschillende functies van het gebied (natuurzone, educatie, groenwerk en recreatie) zijn slecht op elkaar, en niet goed op de buurt afgestemd.

Soelen, spoorlijn, gasfabriek, begraafplaatsen, uitspanningen). De sporen hiervan zijn bewaard gebleven op een relatief kleine oppervlakte, terwijl de verstedelijking in de omgeving alle sporen heeft uitgewist.

Verhalenpark

Het gebied heeft alle elementen om zich te ontwikkelen tot een educatief natuurpark; een verhalenpark waar de natuur en de geschiedenis van het landschap tot leven komt. De sporen in het huidige parklandschap vormen niet

De verhalenpoel van Nemo

Veel voorzieningen zijn verwaarloosd. Ook het cultuurhistorische karakter van het gebied komt onvoldoende aan bod. De afgesloten schooltuinen en het aangrenzende tuinpark Nut&Genoegen zouden veel meer bij het park betrokken kunnen worden via natuurpaden en heemtuinen. Buurt-, stadsdeel- en gebruikersorganisaties die betrokken zijn bij dit deel van het Westerpark werken nauwelijks samen. Door dit alles is er te weinig draagvlak vanuit de buurt voor de waardering, het onderhoud en de verschillende functies van het gebied.

Ontstaansgeschiedenis

Maar het gebied is veel meer dan een optelsom van alle afzonderlijke delen. Als je goed om je heen kijkt, zie je een unieke combinatie van natuur- en landschapselementen waar elk landschapspark in Nederland jaloers op zou zijn: een middeleeuwse dijk, boerderijen, veenweiden, ruigten, heemtuinen, moestuinen, begraafplaats, schapenweide enzovoort. Het is de enige plek in Amsterdam waar elke fase van de ontstaansgeschiedenis van het landschap sporen heeft nagelaten die nog goed zichtbaar zijn: vanaf de prehistorische tijd (Oer-IJ), via veenvorming, middeleeuwse ontginningen en dijken, verveningen, het boerenlandschap (toen nog de gemeente Sloten), tot het begin van de verstedelijking (trekvaart, landgoed

alleen tijdslijnen, maar ook verhaallijnen die het beste als wandelroute of spel te ervaren zijn. Het verhalenpark koppelt de verhalen aan de verschillende historische en ecologische landschapselementen; niet alleen als educatie, maar ook als (kinder)spel, recreatieve wandeling en als natuurbeleving (vogel- / plantenexcursie, natuuronderhoud). Daarom is het vertellen en uitbeelden van de verhalen de centrale activiteit van een natuur&verhalenpark. Daarbij behoudt elke gebruiker van het park zijn eigen functie en activiteit, maar het verhalenpark biedt het verbindende verhaal.

De bron van de verhalen wordt de 'verhalenpoel' bij het wandel- en verhalencentrum van wandelorganisatie Nemo op het terrein van de schooltuinen. Nemo organiseerde al verschillende verhalenwandelingen: het jaarlijkse wandelevenement de Walkabout en tijdens de laatste Avondvierdaagse een magische wandeling voor tweeduizend deelnemers op zoek naar de watergeest van het park. Ook Martin Hup wil met zijn natuurspeeltuin de kinderen actief bij de verhalen betrekken. Nemo en Martin hebben een werkgroep opgericht om bovenstaande visie verder uit te werken en aan het stadsdeelbestuur voor te leggen.

Wie reacties of ideeën heeft kan mailen naar voetpaden@gmail.com of surfen naar www.struinen.nl.

VAN WAPENVELD TOT WESTERPARK

Wandelaars willen vrij struinen

Wandelclub Nemo houdt kantoor in het Westerpark, maar wandelt door het hele land. Zelfs in Polen kun je door de natuur zwerfende Nemo-leden tegen het lijf lopen. 15 jaar geleden werd de vereniging opgericht door krakers, en opnieuw is het tijd voor actie, nu voor een wandelwet.

door Maaïke Looyen

In mist oplossende dijkes, tot aan de horizon reikende rijen populieren, tot in het oneindige slingerende rivieren. Nederland op zijn mooist. Wandelvereniging Nemo organiseert wekelijks wandelingen door het Nederlandse natuurschoon. Niet alleen over uitgezette paden maar ook dwars door bossen, duinen en weilanden. Het zijn wandelingen die vaak langs nieuwe routes gaan en over verse paden leiden. Sinds kort heeft Nemo haar strijd voor een wandelwet naar Engels voorbeeld weer opgepakt. Een wet die wandelaars beschermt en die in Nederland ontbreekt. Hier zijn wandelaars afhankelijk van beheerders of eigenaren als ze over een dijk of door een weiland willen struinen. In Engeland niet. Daar heb je als wandelaar het recht om door te natuur te zwerfen ongeacht aan wie die natuur toebehoort.

Wortels

Met haar inzet voor een wandelwet in Nederland is Nemo weer terug bij haar wortels. De wandelvereniging ontstond ruim 15 jaar geleden in de Amsterdamse krakersscene. 'We waren een club van studenten maar ook mensen met banen die iets op wilden zetten, een bedrijfje, een reisorganisatie. We wilden

Nederland ontdekken', vertelt Vincent Rottier, een van de oprichters van Nemo. De eerste wandeling ging naar Wapenveld in de buurt van Hattum (G). 'We hadden een busje en daarmee gingen we op stap. Vooraf dronken we koffie en na de wandeling aten we een kom soep. Het was allemaal heel informeel. We hadden geen ledenadministratie ofzo, wel schreven we kleine verslagjes.' De aanvankelijk tweeweekelijkse wandeling op zondag groeide in de jaren negentig uit tot wekelijkse wandelingen. Er kwamen twee busjes bij en er werd zelfs een ledenadministratie opgezet. De koffie vooraf en de soep na bleven. Het aantal leden groeide tot rond de 1300 en Nemo verhuisde van 'een hol aan de Keizersgracht' naar een pand in het Westerpark. De wandelvereniging begon zelfs wandelreizen naar Polen te organiseren. En het was daar in Polen dat de Nemo-leden zich realiseerden dat ze terug moeten naar hun oorsprong. Terug naar de wortels. 'We zagen daar hoe een groep wandelaars succesvol actie voerde tegen de komst van mijnbouw in een natuurgebied. Toen dachten we: dat moet ook in Nederland lukken.' Naast de geslaagde actie van de Polen motiveerde

Vincent Rottier gaat zijn eigen weg

FOTO: SA

ook de doorbraak die Engelse wandellobby eind september behaalde, Nemo om terug te keren naar het Nederlandse strijdtoneel. Met de invoering van de *Countryside and Rights of Way Act* wordt de Engelse wandelaar sindsdien beschermd als hij over andermans land dwaalt of dreunt. Om dit recht ook op de Nederlandse agenda te zetten startte Nemo afgelopen oktober een nieuwe campagne. Met actiewandelingen strijdt Nemo voor een Nederlandse wandelwet naar Engels model. Wordt de Nederlandse natuur niet vervuild met het afval van de wandelaars? Blijkt tussen de bloemen? 'Dat is inderdaad de angst van veel beheerders en eigenaren. Maar dat is te voorkomen met voldoende vuilnisvoorzieningen. Ook kan je met hekjes, poortjes en roosters voorkomen dat er honden die bijvoorbeeld schapen kunnen laten schrikken door je weiland banjeren.' Naast haar ijver voor een Nederlandse wet blijft Nemo wandelingen in een straal van 100 kilometer rondom Amsterdam organiseren. Wandellefhobbers kunnen nog steeds, net als 15 jaar geleden, met elkaar (groeps)grote van 5-25 personen) uitwaaien op de Utrechtse heuvelrug of stevig doorstappen in de weilanden van West-Friesland. Binnenkort zal Nemo ook stadswandelingen in het Westerpark gaan geven. Nemo, Westerpark 2, geopend van maandag t/m vrijdag 9-17 uur (woensdag gesloten), telefoon 6817013. www.pz.nl/nemo/

NEMOLAND MOET BLIJVEN!

De gemeente wil dat NemoLand verdwijnt, zodat de managers van de centrale stad een deel van het park willen 'samen en harmonieus'. Dit betekent het einde van Nemo, sinds 1987 een laagdrempelige vrijwilligersorganisatie voor natuuractiviteiten en wandelen rondom het Westerpark.

WAARS PLUK?
Believe it or not, Pluk van de Polder, de de Toren van de verdediging, het de trein behoudt werd door de parkbeheerder en stroomde Hildebrandt. Bovendien is niet de de Toren een een voor de een en bijhouden plant (en bijhouden een niet). De laatste Pluk nodig! En we worden iedereen die willen helpen om NemoLand te redden! Als dat lukt, organiseren we in het voorjaar een groot feest!

OMG!
Als beleidsambtenaar, beleidsadviseur en bestuurder in Friesland een natuurschoon gebied de schiedelen en de toekomst, gestaat aan de nieuwste ontwikkelingen van het Westerpark, voor Hildebrandt, voor (gereed) keuren in Nederland, om de geschiedenis van de (gereed) naar verlaten om de stadse geschiedenis van het Westerpark. Tandof heelen en de (gereed) van de natuur weer tot leven komen.

NEMOLAND MOET WEG!
NemoLand is ontstaan in 2008 en heeft voortbestaan in 2013 dankzij de inzet van het stadstest. Maar nu laten de gemeente en het stadstest Nemo in de maak en 'NemoLand moet weg'. De vrijwilligers worden niet meer gehoord, en worden weggevoerd, te zeggen en niet meer zijn. En dat doet niet alleen pijn!

HELP!
Maar de inzet van NemoLand gaat niet weg! Het is ondenkbaar een natuur te vernietigen en niet help om de natuur te behouden! Laat de gemeente en het stadstest weten dat de natuur van het Westerpark, verduurde de natuur is, en dat verduurde de natuur plukken niet gestopt en onmiddellijk zeggen worden door

NemoLand Westerpark
1114 AL Amsterdam
020-4800133 - 06-2001333
www.nemoland.nl

RED NEMOLAND!
Kies lange en tekens de getitje. Meld het stadstest en de wetbeheer. Kijk op: www.nemoland.nl

Ontruimingsbevel voor Nemo

De manager van de Schooltuinen wil dat het buurttuinhuus, de buurtmoestuin en sprookjesbos van wandelvereniging Nemo verdwijnen uit het Westerpark.

door NemoLand Westerpark

Midden in coronatijd en zonder aansluiting of een gebruikelijke reden moet de vereniging Nemo verdwijnen uit het Westerpark. Terwijl Nemo de grootste moeite heeft de coronaperikelen te overleven, heeft de gemeente op 30 november jl. per 1 maart 2021 de huur opgezegd en de moestuin wordt al half januari weggeploegd. En dat zonder enige compensatie, overgangsregeling of beroepsmogelijkheid. Dat betekent letterlijk de versting voor het bestaan van de vereniging als wandel- en natuurorganisatie na 32 jaar actief te zijn in het Westerpark, en 12 jaar op het terrein van de Roos Schooltuinen met het buurttuinhuus, de biologische buurtmoestuin en de legendarische bostuin.

Het toenmalige stadsdeel Westerpark heeft in 2008 de voormalige dienstwoning op de schooltuinen aan Nemo toegewezen, omdat ze het leegstaande gebouw met bostuin een sociaal-culturele bestemming wilde geven. Dat paste in het beleid van het stadsdeel om in het 'nieuwe Westerpark' buurtorganisaties actief te betrekken bij sociale en ecologische groenprojecten, zoals de kindertoeleidsing, buurtboerderij, Het Woeste Westen, watermoestuin en tuinparken. In deze visie stond ecologie, natuurreductie en natuurbeleving centraal, gericht op ontstijning en participatie. Ook in de toekomstplannen voor Groot Westerpark is deze visie de leidraad in dit gebied.

In de geest van meester Bert Ydena

De activiteiten van Nemo waren bedoeld als aanvulling op het huidige concept van de schooltuinen. Al 100 jaar is dit concept nauwelijks veranderd. Elk kind krijgt een eigen minuutje met naambordje en de educatie is heel school. Maar Nemo wilde alternatieve schooltuinconcepten aanbieden: zoals het integreren van permacultuur (landre tuinbouw, meer samenwerking, biologische teelt, wilde struiktuin en autochtone tuin/cultuur) uit de buurt. En heel belangrijk: niet alleen natuurbeleving vanuit wetenschap en technieken, maar ook vanuit natuurmythen en het beleven van elementen, natuurkrachten en rituelen. In de oude woning van 'vertuimant' meester Bert Ydena wilde Nemo de inspiratie van Bert behouden en voortzetten, want hij creëerde daar een 'groene hemel', nam kinderen mee naar zijn wilde bostuin en vertelde daar de mooiste verhalen. Waar later 'NemoLand' zou komen was de 'stille en donkerste plek van de Amsterdam', en ook de meest geheimzinnige. Daarom voert Nemo zich daar zo thuis.

Samen met de schooltuinen

In de opheffing van de stadsdelen in 2014 werden de schooltuinen beheerd door stadsdeel West, en het stadsdeel stimuleerde de activiteiten van Nemo op de schooltuinen. Veel wethouders en raadsleden zijn langsgewoest en

hebben allerlei projecten en evenementen officieel gesponsord. Nemo zag haar positie op de schooltuinen als een win-win situatie en organiseerde allerlei activiteiten voor én met de schooltuinen waarvoor de schooltuinen geen tijd of middelen had. Dat waren bijvoorbeeld de originele van natuur en vogeltoeranten, sprookjeswandelingen voor prenten, open dagen, wandel-evenementen, de verzorging van dieren, de bouw van twee-gevoelswaarden, het schoonmaken van nestkasten, buscraft workshops en vrijwilligerswerk. Nemo ontdekte de sporen van het 18e-eeuwse luth-hof Souten van koopman Beudeker dat hier ooit gelegen had en bracht zijn bestaan tot leven via theaterwandelingen en film. Om de activiteiten van groene organisaties in de buurt te bundelen zette Nemo het buurtschap Overbruik op met de organisatie van open dagen en groene markten. Het buurttuinhuus werd een ontmoetingscentrum voor buurtactiviteiten, natuureducatie, startpunt/infocentrum voor het wandelen in de Breetten en vrije ruimte voor buurtorganisaties met de natuur als inspiratiebron. Zo ontstond 'NemoLand' als muziek, theater en werkplaats voor buurtgerichte natuurbeleving.

Nemo werd partner van uitkeringsorganisatie DWI door het aanbod van tientallen participatiehuren en bij Nemo, in de schooltuinen en de Breetten werkstrategie opdeden. Twee van hen stromden door naar de schooltuinen en werden daar vaste medewerkers (met de belofte van een vaste baan die ze nooit kregen). Ook begeleidde Nemo talloze stagiaires. De bostuin met de geheimzinnige vespel werd het decor van sprookjeswandelingen voor kinderen met de 'red life' vespeling van Mathilde en Peter als waterfee Swawa en aardgeest Piet, met Vincent als Beudeker. De jaarlijkse wandel-evenementen 'Breetten Walkabout' vanuit Nemo waren spektakels waarbij het verleden van het Westerparklandschap werd uitgebreid. Ook organiseerde Nemo de wandelingen van de Avondvierdaagse over de schooltuinen. Sinds 2012 mocht Nemo op een ongebruikt stukje schooltuinen een biologische buurtmoestuin opzetten.

Saneren, harmoniseren en centraliseren

Na de opheffing van de stadsdelen ging het beheer van de schooltuinen over naar de centrale stad, afdeling Onderwijs als RVE (resultaatverantwoordelijke eenheid) met José Kokken als centrale manager. Haar beleid was erop gericht de lappendeken van buurtgerichte schooltuinen te saneren, harmoniseren en centraliseren. In 2015 volgde dan ook de eerste confrontatie met de Nemo-organisatie die natuurlijk niet past in haar denkmodel. Ook toen werd gedeeld met de opzegging van de huur en Nemo moest de buurtmoestuin opgeven. De steer was akelig, afstandelijk en bijna vijandig. Maar dan krijgt Nemo voluit steun van het stadsdeel. Gebedsbeheerder Paul Berkers zorgde ervoor dat Nemo mocht blijven en dat de buurtmoestuin werd gecompenseerd met een nieuw per-

Het buurttuinhuus krijgt een nieuw uitzicht, april 2014

foto: NemoLand Westerpark

ren, dichtbij de bostuin. Met tientallen vrijwilligers werd de waardvolle biologische aanpak verplaatst en oecodee Nemo leverde prachtige biologische buurtmoestuin. De tuinproducten werden tegen een vrijwillige vergoeding uitgedaald uit de kraam aan het Overbrakerpad, naast de knaagdierpluuk. Ook de activiteiten in het buurttuinhuus en de bostuin werden uitgebreid met allerlei buurtorganisaties die de natuur beleven als zingeving, met o.a. mediatie, yoga, tai chi, tekenen, klankconcerten, dramatische verhalen vertellen en lusherak.

Maar steeds meer verschijnen doornen wieden. Er komt een nieuwe manager op de Roos Schooltuinen die blijbaar de opdracht krijgt de relatie met Nemo te beëindigen. Op elke slag wordt roos gegreid. Elk voorstel van Nemo wordt bij voorbaat afgevoerd, als er iets misgaat krijgt Nemo de schuld en zelfs de AED (hartstater) wordt opeens onbetrouwbaar. Maar in de tuin is de samenwerking tussen Nemo-vrijwilligers en schooltuinmedewerkers uitstekend. Officieel krijgen de laatste een spreekverbod, maar buiten de perken is het contact vriendschappelijk. Intussen stemt de gemeenteraad voor een motie waarin de schooltu-

rief mogelijk. De mededeling via MS Teams is kil en zakelijk. Nemo wordt als onkruid weggesnoeid. De kostbare biologische grond gaat ongeploegd worden. Het buurttuinhuus wordt opslagruimte en tijdelijk kantoor. Nemo weet al lang dat de grond van de buurtmoestuin niet nodig is. Door corona zijn er veel minder scholen actief. Ook willen veel scholen liever een eigen tuin rond de school. Ook het huis is niet echt nodig. Bovendien heeft Nemo altijd al het huis aan de schooltuinen aangeboden voor medegebruik, zoals Nemo altijd samenwerking en compensaties zocht. Maar dat was niet wederkerig. Een onmogelijke ontruiming midden in de tweede coronagolf die Nemo hard raakt was ook geen argument. Daar gaat het ook niet om. Nemo moet voortwijken, alhoewel Nemo zelf niet virusverspreider is.

En waarom? Het is een duidelijk conflict tussen het centralisatie- en harmonisatiemodel van de centrale stad (onderwijs resp. schooltuinen) en een buurtgerichte benadering zoals we die kennen uit de tijd van de stadsdelen. De schooltuinen zijn een ambtelijke moloch geworden zonder enige politieke controle, totaal grotolend van de buurt en de parkomgeving. Er is sprake van een grandioze verspilling van geld en middelen/materialen in de schooltuinen. Het gaat Nemo al lang niet meer om het pure eigen belang. Daarvoor is Nemo te lang actief in het Westerpark. Het gaat inmiddels om uitgangspunten waarmee het hele groengebied rond Nemo is opgezet en waarvoor het ooit bedoeld was. Zoals de ook in nota's en bestemmingsplannen verwoord zijn, Nemo wil haar 'erfenis' (buurtgerichte biologische stadstandbouw, verhalen/sprookjes, wandelroutes, evenementen, natuurparticipatie/bezetting) op een goede manier achterlaten en toekomstbestendig maken. En niet door een ongemotiveerd ontruimingsbevel laten wegwaaien. Dit misbruikt werden door corona-argumenten die niet kloppen.

Weggesnoeid in coronatijd

Maar tot verbodsbepaling van het Nemo-terrein worden deze visie en alle plannen van Nemo gebaseerd op de motie van de gemeenteraad, afgeschoten door José Kokken en haar collega-manager. De activiteiten van Nemo worden nu pas echt tegengewerkt. De biologische kweektuin en besenpluuktuin voor kinderen moet verdwijnen 'voor opslag'. Het hek naar het tuinpark blijft de hele zomer dicht en Nemo krijgt de deshal niet meer terug. Totdat eind november het doek helemaal valt met ongemotiveerde ontruimingsbevelen. Nemo moet verdwijnen uit de schooltuinen, zo

OPROEP VAN NEMO AAN KINDEREN VAN AMSTERDAM: red de droomtuin!

Wat kan Nemo nog doen tegen de overmacht van de gemeentelijke RVE's in coronatijd? Natuurlijk zijn allerlei bezwaarmogelijkheden, verzoekschriften en een kort gedrag mogelijk. Ook kan Nemo op zoek gaan naar steun in de buurt, bij politieke partijen en in het stadsdeel. Eigenlijk wordt Nemo dan ook een soort RVE, met alleen maar ambtelijk taalgebruik. Natuurlijk gaat Nemo niet uit zichzelf weg, maar moet Nemo zich vastklampen aan hekken, het buurttuinhuus barricaderen?

Liever zoekt Nemo eerst de steun van de kinderen van Amsterdam (en hun ouders en scholen). De natuur is er voor kinderen (en omgekeerd), dat is de toekomst! Door corona zijn kinderen steeds verder weg gekomen van de natuur, en het 'natuurekortsyndroom' veroorzaakt veel klachten en rare symptomen. Nemo wil kinderen oproepen om de natuur niet te laten afpakken of te laten opsluiten tot bevelschemen of miniatuur met een naambordje. Natuur is in de eerste plaats magie, ontstaan uit wilde natuur en verbonden met dromen en mythen. Daaruit ontstaan kruiden, vruchten en groenten die kracht geven en mensen gezond maken; weerbaar tegen allerlei virussen.

Die magische natuur wordt in de stadsparken en schooltuinen afgesloten, ondergeploegd en vernield. Er zijn nog veel kinderen die 'ergens' nog contact

hebben met de natuur, misschien nog via hun oma in een ander werelddeel of tradities/rituelen thuis die calvinistische Nederlanders al generaties lang kwijt zijn. Of misschien wel in hun eigen dromen. Die (ex-)calvinisten zijn goed in dijken bouwen, saneren, harmoniseren en centraliseren, maar in hun ouders en op hun kokoroes en plantages zijn ze het contact met de magie van wilde natuur totaal kwijtgeraakt. Zij kennen alleen nog de tekenen van het tennissen en indammen van de wilde natuur, geheime plekken waar het nog echt dankt en stil is, en het verwijderren van alles wat werkt en ontbaar is.

Daarom doet Nemo een oproep aan alle kinderen van Amsterdam: kom (desnoods online) naar de droomtuin van Nemo, red de walgende Swawa en aardgeest Piet die dringen te verdwijnen in een ongekende beeldvervalsing/crash. Alleen kinderen kunnen dat voorkomen!

De uitnodiging voor het evenement en een speciale kinderkrant verschijnen in januari: kijk op nemoland.nl en volg Facebook/NemoLand Westerpark en andere buurtmedia. Daar vind je ook de mogelijkheden om zelf bezwaar te maken bij overheden en instanties, en de acties van Nemo te steunen. Info via tel. 06-53604513 of spruijpeter@gmail.com.

Walterke Swawa samen met een groepje kinderen, december 2018. Foto: Corinne Westerman

Ontruiming dreigt voor Nemoland in Westerpark

Door
Richard Mooyman
10 december 2020
Foto's Richard Mooyman

De wandel- en natuurorganisatie Nemo slaat alarm over een dreigende ontruiming. Het buurttuinhuis en de buurtmoestuin moeten half januari worden verlaten, zo meldt Nemo.

In een hoek van de Roos Schooltuin huist Nemo sinds 2008. Naast het organiseren van wandeltochten doet de vereniging onder meer aan buurttuinieren. De manager van de Schooltuinen wil dat Nemo buurttuinhuis, buurtmoestuin en sprookjestuin verdwijnen uit het Westerpark, zo stelt Peter Spruijt van Nemo. Namens de organisatie heeft hij een schriftelijk beroep gedaan op stadsdeelvoorzitter Fenna Ulichki van West om de ontruiming tegen te houden.

Spruijt stelt dat de groene buurtvoorziening van Nemo in het Westerpark juist tot stand gekomen dankzij initiatieven van het vroegere stadsdeel Westerpark en later stadsdeel West. Hij noemt de dreigende ontruiming 'onbillijk, onrechtmatig en onuitvoerbaar, zeker in corona-tijd'.

Het gaat om een besluit van de centrale stad en niet van stadsdeel West, zo reageert een woordvoerder van het stadsdeel. Het bestuur van West gaat volgens haar uitzoeken wat er precies aan de hand is.

Na acties van fans: **Nemoland blijft!**

NA EEN PROTESTACTIE DIE ZO UIT 'PLUK VAN DE PETTEFLET' LEEK TE KOMEN, IS BESLOTEN DAT NATUUR- EN WANDELCENTRUM NEMOLAND IN HET WESTERPARK MAG BLIJVEN.

WEST - De gemeente was van plan het kleine natuurgebied rond de poel de Braeck te ontruimen. Een protestactie werd op touw gezet, waarbij de overeenkomst met het boek 'Pluk van de Petteflet', waarin de Torteltuyn wordt gered, opvallend was. Ook kinderen werden opgeroepen te protesteren en er werd een petitie gestart: 'Wij constateren dat de ontruiming van Nemoland en het verdwijnen van de biologi-

sche buurtmoestuin de natuurwaarde en natuurbeleving van het Westerpark aantast en dat het in strijd is met het eigen groenbeleid van de gemeente gericht op stadslandbouw, participatie en groene buurtinitiatieven. De acties waren een succes! Nemo, dat hier sinds 2008 actief is, krijgt een nieuw huurcontract aangeboden van vijf jaar. Nemo moet wel de huidige buurtmoestuin opgeven.

Compromis

De Roos Schooltuinen gaat het terrein van de buurtmoestuin gebruiken voor schooltuinlessen. Het viel Nemo zwaar om de moestuin op te geven, maar zonder dit compromis was een oplossing niet haalbaar.